

Premi Mort, qui t'ha mort?

Dotat pel Govern d'Andorra

BOUMORT

Marc Cortès Minguet

Obra guanyadora

Em vaig plantar a Organyà després de separar-me de la Meri. Deu minuts més de cotxe per pujar a Andorra a treballar, amb el nou túnel, que encara té el maleït 60 per circular-hi. Organyà és un bon poble per viure-hi, vaig pensar, hi ha poc o molt de tot —al Pla de Sant Tirs no hi havia re— i s’hi veu una certa vida cultural i social, afavorida pels quatre bars que viuen, com mig poble, de la carretera, de la gent que puja a Andorra, bàsicament. Però vaja, jo buscava distància mental i tranquil·litat, sobretot.

A més, la Seu, malgrat que és més a prop de la feina, és més ciutat petita que poble gran i els preus dels lloguers hi estan absolutament andorranitzats. Després de viure quinze anys en un poble com el Pla de Sant Tirs, on pots fer hort, anar a buscar bolets sense agafar el cotxe, plegar anous i carreroles als prats... Organyà em semblava l’opció menys traumàtica per afrontar la postseparació. I els dos dies de teletreball a la setmana em van semblar una bona compensació per tantes hores a la carretera i tanta gasolina baratíssima. (Dec ser una *rara avis* en aquest sentit, perquè tothom s’estranya que encara hi hagi gent que treballi des de casa, una de les poques coses bones —o l’única— que ens va deixar la pandèmia de la covid, i un «premi» a la meva trajectòria de més de vint anys de pujar i baixar cada dia de les Valls Neutres per dedicar-me a la llengua catalana, sobretot corregint.)

També és cert que no vaig aterrar a Organyà com si els preus dels pisos m’haguessin fotut una puntada de

peu d'Andorra o de la Seu i hagués anat a petar a un «país» desconegut, ni tampoc com si fos el típic neorural que fuig de la gran ciutat —que normalment és un eufemisme de «fugir d'una mena de vida tèrbola» o d'una «escissió convivencial» com la meva—. Vaig tenir la sort que el nano ja feia un parell d'anys que jugava amb l'Organyà de futbol i tots dos coneixíem poc o molt uns quants «nois» de la nostra edat del «bressol del català» —«nois», un altre eufemisme: senyors de quaranta anys en el meu cas. Pel que fa als tòpics, la informació que m'havia arribat era que la gent d'Organyà són molt seus, bons practicants del collonar¹ i que les dones tenen fama de guapes i elegants —què vols que et digui.

No soc una persona gaire extravertida i encara que no soc del Pirineu alguns col·legues oriünds més d'un cop m'han dit que soc més orc que ells. Amb mitja vida voltant per aquí se t'ampeguen molts trets, parlo en nord-occidental sense adonar-me'n i em sento tant d'aquí com d'allà baix.

Al cap de poc d'haver pres contacte amb alguns organyesos (sic) ja em deixava anar. Soc més aviat

1. Malgrat que l'activitat de collonar s'atribueix als empordanesos, no trobo una paraula tan precisa com aquesta, que equivaldria a 'riure's d'algú per abaixar-li els fums'. Com diu l'escriptor i especialista en la matèria Adrià Pujol, «és un contrapès a les infules». Un exemple del mateix autor (*Guia sentimental de l'Empordanet*):

Al desaparegut Restaurant l'Arc, de Palafrugell, una família barcelonina demana si tenen menú vegetarià. L'Amo els diu:
—Si voleu us mato un bròquil, però trigaré una mica, que els meus són criats en llibertat.

introvertit,² com deia, però molt de la broma. I una bona manera d'entrar bé en els microclimes socials de per aquí és prendre l'ofensiva, crec: no sé qui us va posar el malnom de «ganxos»³ però està molt ben trobat i és més curt que «llums-de-ganxo». Qui us va batejar amb aquest motarro?⁴ Els d'Oliana?

Abans de separar-me —però quan ja sabia que em separaria— n'hi havia alguns que em deien de conya «hauràs de buscar-te un pis aquí, o un bungalou del càmping», perquè entre el futbol del nen, els viatges que fèiem per veure el Barça al bar Tapes i el mercat dels diumenges, feia més vida a Organyà que a la capital del fred; i la cara que feia jo quan em deien això i era conscient que més d'hora que tard, efectivament, buscaria pis a Organyà... «Tu ja ets d'aquí.» Ehem.

Doneu-me el carnet, si dieu que ja soc ganxo. Resposta: ui, això són figues d'un altre paner. He pujat a Santa Fe, he llegit les *Homilies*, m'apunto a preparar el ranxo, la

2. Si en català diem «introvertit», per què hem de dir «extravertit» i no «extrovertit»? em va demanar un dia el director d'un diari. Això ho feu expressament. Feu el català complicat per tenir feina. I per què no diem «extravertit» i «intravertit»? vaig replicar-li; perquè els castellans diuen «extrovertido» i «introvertido»; si no, no ho trobaríem estrany. Vet-ho aquí.

3. Es veu que l'any 1035 el bisbe Ermengol va treballar ell mateix (sí, ell mateix, a veure qui s'ho creu) en la construcció d'un pont al Baridà (el futur poble del Pont de Bar), amb tan mala sort que va caure d'una biga i es va matar a les roques del Segre. Si no n'hi ha prou amb aquest #INVENT, algú va fer córrer la brama que el cos del sant va baixar Segre avall fins que els veïns d'Organyà van «rescatar-lo» del riu amb una ganxa de raier. Seria interessant saber si aquesta «història» és fruit dels mateixos «llums-de-ganxo-són-molt-seus».

4. L'investigador, lingüista i poeta Josep Espunyes ha fet un «exhaustiu treball de recerca sobre els motarrots [malnoms] de l'Alt Urgell» (se'n pot fer una samarreta de cada poble), i el músic, formatger i activista cultural Pep Lizandra ha compost el *Cançoner dels motarrots de l'Alt Urgell*. Cliqueu aquí: <<https://www.alturgell.cat/motarrots>>.

marató de Boumort, la cursa de l'Arruix, faig entrepans els dies de partit de la canalla, freqüentó tots els bars, les botigues —encara que siguin més cares—, la piscina i el pàdel (on encara no he lligat malgrat les promeses de triomf assegurat que m'havien fet. És com un gimnàs però amb raquetes, noi, ni Tinder ni hòsties. Apunta-t'hi de seguida. Res, ni una mirada indiscreta, quina depressió), he portat el flamant nou gegant del poble —la mare que el va parir, com pesa, el senyor Quimet—, fins i tot m'he presentat als premis Homilies d'Organyà, bàsicament per ego, com qui somia que li tocarà la loteria i tothom el festejarà, i amb un èxit espaterrant...

També em vaig convertir en un activista implacable a les xarxes socials per contrarestar la notícia —i les consegüents bromes d'amics i coneguts— que les *Homilies* havien deixat de ser el text més antic escrit íntegrament en català en detriment del *Llibre Jutge de la Seu d'Urgell*, escrit per Traver Radolf, prevere de Santa Maria d'Organyà, que l'hauria copiat per al jutge Albertí d'Organyà. «Per què ho fan a Organyà [la Fira del Llibre del Pirineu]? Perquè teniu aquells paperots antics que no són el primer text en català?», em va etzibar l'«amic» del Twitter @manelsaus. D'Organyà, fotuts carnussos que us n'enfoteu. Tot queda a casa!

La regla número u per integrar-se en aquestes contradetes és dir «sí» al que et proposin i oferir-te per pensar —ja que sempre són quatre els que ho organitzen tot—, però sense mostrar mai entusiasme. I al principi, no donar idees ni qüestionar res. I esmolar el sentit de l'humor

—en vaig aprendre⁵ bastant de l'exsogre, un bon col·lador, també—, si pot ser amb posat seriós i, si escau, atacant o contraatacant.

I un dia vaig dir que sí quan en realitat volia dir que no.

Demà anem a caçar. A quarts de vuit a les Homilies.

Eren de la colla del bar de sota casa, ganxos de tota la vida: ramaders, conductors del Vilà-Betriu (encara que tothom diu «vilabetriu», no «vilà-betriu»), fusters, munyidors, llonganissers de l'Obach... tots bojós per la cacera. Sempre parlen del mateix. Que si la brama del cérvol ja ha començat, que si les banyes d'aquell cabirol tenien sis punxes, que si els voltors no li han deixat ni la pell... quatre porcs, ha fet avui lo Carlos de ca l'Anselmo! Els caic bé, em sembla, una mica per tot el que he exposat abans, per la meva discreció habitual i perquè un dia els vaig portar una caixa de tomates delicioses del sogre —que en planta com si hagués de venir una guerra—, justament quan a Organyà la collita havia estat nefasta: tot cremat a la primavera per una gelada i a l'estiu per la calor; i tothom plorant, lògicament, perquè la diferència entre el gust d'una tomata de l'hort i el d'una de comprada, com tothom sap, és abismal.

Ademà vols venir a treure les cintes de la Boumort?, em va demanar el Toni.

Les què?

Les cintes per marcar el recorregut, home. La marató

5. Aquests marrons són moixerons, no?, li vaig demanar un dia a l'exsogre. Per l'olor, em sembla que sí. En faré una sopa, doncs. No ens morirem, oi? Fa de mal dir, això.

fa deu dies que s'ha acabat i els forestals ja m'estan tocant el crostó. No hi volen cap cinta de plàstic, i encara menys a la part protegida. Ja van arrufar el nas per haver-ne posat a la zona del parc natural...

No, que he quedat per anar a caçar amb aquella clica del Dani, el veí de sota.

A caçar, tu, carallot? Si no has agafat una escopeta en teva vida.

Ni boig. Si ja em fa pànic sentir quan disparen, imagina't si veig una bèstia morta o agonitzant. O ben viva, mirant-me amb cara de pànic. Ja sé què somiaré avui. Em situaré a la rereguarda, que es matin ells.

No sé dir que no. No em convidareu a pescar, no.

L'endemà a un quart de vuit ja era al bar, fent honor a la puntualitat pirinenca, que estableix rigorosament arribar als llocs com a mínim deu minuts abans. (Potser és un costum que es va perdent, com els «jo teniva» i «ell tenive», i els «cau gotes» i «puja molts cotxes»,⁶ però servidor, un enamorat de la vellúria, el tinc ben codificat.) A aquella hora no tinc pas gana ni ganes de beure, però de seguida van córrer per la taula les safates de corder (del poble, deliciós), cansalada i botifarra, pa torrat i porrons amb un vi negre més potent que el

6. Només cal parar l'orella per certificar que el català nord-occidental està perdent un dels trets característics: la falta de concordança en frases amb verbs inacusatius (sic) i el subjecte postverbal indefinit («cau gotes» i no «cauen gotes», definit). Aquest fenomen «queda reduït als parlants de més edat i és previsible que acabi desapareixent. [Tot i que jo puc constatar que aquí dalt encara hi ha jòvens que diuen «sobra entrades» i «aquí es troba molts caragols».] Ens trobem, doncs, davant d'un canvi lingüístic en curs», tal com demostra Cristina Tolosa en el seu treball de fi de grau per a la població de Cervera: <<https://repositori.upf.edu/handle/10230/57766?show=full>>.

fentanil. Agafa forces, noi, que els porcs fers pesen com el dimoni. Ja faig, ja faig. On tens lo fusell? I l'uniforme de camuflatge? On et penses que vas? Ostres, esclar, que aquesta gent van de verd! Em vaig a canviar? Rialles generalitzades.

De bon dematí i ja soc víctima de la befa. Entre això i les taques de vi del porró (més rialles) ja em veia anant a caçar el tamarro.⁷

Pugem als *jeeps* amb la panxa plena i un poc engatats. Per fer-me el graciós, repeteixo una facècia que em va sortir prou bé amb un altre ganxo —aquí pugues al cotxe i al cap de mig minut ja ets fora del terme d'Organyà, quina merda de municipi que teniu—, però ara em rebaten amb contundència i efectivitat —així no ens hem de gastar los quartos per arreglar camins i els podem dedicar a la festa major... I a Cabó [el municipi del costat] no hi ha cap duana, carallindo, hi podem anar quan vulguem. Pam! Tots quatre fan la mitja rialla collonadament.

Els militars m'informen que l'objectiu és Boumort. Passarem per Montanissell, pujarem per la banda sud i deixarem el quatre-per-quatre a prop de la Creueta. Des-

7. La innocentada de caçar el tamarro (que segur que és més llegenda que real) s'explica per aquests vorals pirinencs. Potser algun lector no la sap. Jo en conec la versió andorrana: es veu que quan un jove foraster arribava a un poble, els nois del lloc se l'emportaven al rec del molí. Allà hi vivien uns animals, els tamarros, que tenien una pell molt buscada, i si en caçava uns quants podria guanyar uns bons calerons. Quan arribaven al rec, el foraster s'hi ficava a dins, començava a buscar tamarros a les fosques i li feien dir:

—Tamarro ve, tamarro va, tamarro surt a passejar.

Els altres li deien que tirés rec amunt, cap al molí. Quan ja era a tocar de la mola, un dels joves obria l'estolador, l'aigua començava a baixar amb força i el caçador quedava ben xop. Fi.

prés, en direcció nord, cap al prat Montaner per començar el descens per les Cornasses i el camí del Grau fins als boscos del Mas d'Encamp, perquè has de conèixer el país, noi. Entesos. Per un moment sospito que, més que ensenyar-me el país, volen matar-me caminant, però de seguida descarto la hipòtesi i canvio de pensament perquè no em sento amenaçat. Estic bastant en forma i no me la fotran.

Mentre els quatre caçadors professionals preparaven l'estratègia, durant el trajecte motoritzat em vaig absoure imaginant les lluites de moros i cristians a la serra de Boumort, ocupada pels moros pels volts de l'any 900, una teoria de l'historiador Miquel Coll i Alentorn recollida per Joan Coromines que va fer que l'eminent lingüista es plantejés la possibilitat que «Boumort» derivés de «Balteum Mauri» > «Bauç-mor» 'cingle del moro'. Molta imaginació, el mestre.⁸

Quan arribem al final del recorregut amb cotxe, s'imposa el silenci i ens separem en dos grups. A mi em toca anar amb el Quim del cal Quelo, un «noi» de la meua edat, baixet, garrell i galtavermell, ulls petits i brillants, amb unes espatlletes que dissimulen una mica la magnitud d'aquell capgròs, callat i bon jan com tots els altres. M'explica que viu de les vaques de llet. Fa dos anys vaig

8. En aquest punt, el lector es pot plantejar la inversemblança d'aquest episodi: ¿és creïble que el protagonista estigués pensant això?, ¿o el narrador ho ha buscat per omplir? Només vull deixar clar que servidor és lingüista, un enamorat de la toponímia i expresident de la Comissió de Toponímia d'Andorra, la que es va haver d'empassar la carrinclona grafia «Canòlich» perquè qui sou vosaltres per dir com s'ha d'escriure. Sempre tinc l'*Onomasticon* a mà per intentar descobrir què ens diuen els noms de lloc, i Boumort, la serra de Boumort, em va cridar l'atenció de seguida que vaig saber que existia. Us podeu creure o no la meua cavil·lació, benvolgut lector.

guanyar el concurs de vaques frisonas de la Seu, em va dir mig avergonyit quan enfilàvem el camí que ens havia de dur al cim i després al pas Comptador.

Comptador?

Sí, noi, ja ho voràs, és un pas estret que servie per comptar els corders.

Que bo!

No sé si el meu cap es va posar a comptar corders i es va adormir però després de caminar mitja hora ben bona vaig relliscar quan pretenia passar d'una pedra a una altra i gairebé em trenco el cap. Culpa de la humitat. El Quim va esclafir a riure i després em va preguntar si estava bé, coi de pixapí. És important destacar l'ordre de les reaccions, riure i preguntar, que no sé si forma part de la idiosincràsia d'aquestes contrades o de la catalanor en general.

Escolta, que en tinc els ous pelats, d'anar pel bosc, eh? Que no has caigut mai, tu, o què?

I ell vinga a riure mentre la coronada em feia un mal que semblava estirat en un llet d'espines.

Estic bé, no ha sigut res.

Arribats al Comptador, jo amb les taques de vi, ben brut i amb un dolor persistent, unes vistes magnífiques de la vall de Cabó i rodalia em van relaxar una mica. Identifico el Cadí i el Pedraforca, i allò, afegeix ell, és el Cadinell, allà la serra del Verd, i allà el puig de les Morrerres. La serra, on es refugien isards, cabirols, galls fers, picots negres, mussols pirinencs, trencalossos..., és feta de boscos majúsculs, prats d'un verd tendre i amable, pinassa, pi roig, pi negre ufanosos, roures, amb un sotabosc de boixerola i ginebre, espadats vertiginosos, congostos pregons i erms vastos, coves, barrancs i avencs

que coneixen molt bé els esportistes de muntanya, font de llegendes i contalles, i amples panoràmiques com aquella que teníem al davant, un convit a la solitud i el silenci.

Fot un fred que pela, i veig clarament que l'etimologia més plausible de Boumort és la de «Bove Mortuo» 'bestiar boví mort'. Mort de fred. Sí, el Coromines prou que ho creia⁹ —encara que alguna vegada se l'ha d'agafar amb pinces, quan sembla deixar-se endur una mica per la fantasia—. Estic a punt de preguntar al meu company de batalla si és veritat que aquí morien moltes vaques pel fred i d'aquí el nom de *Boumort* quan, de sobte, el paio em tenalla el braç i em fa el senyal de silenci absolut. Sí, se sent renou de bardisses no gaire lluny, uns dos-cents metres. El Quim agafa l'escopeta, la clava a l'espatlla i busca l'objectiu. Estic cagat. Mig minut ben bo d'estar amb l'ai al cor, jo, i de màxima concentració, ell, fins que deixa anar un «hòstia puta!» que per poc no em fa petar el cor. (I jo que buscava tranquil·litat.)

Hai estat a punt de disparar, mare meva. Qui collons és? I què collons fot aquí?

Era el Toni, el de les cintes, el matat de la Boumort. Quan el vam cridar va pujar corrent.

Toni, redeu, què hi fots aquí? Que no ho sabives, que avui nàvom a caçar? Que t'has begut l'enteniment? T'ha anat d'un pèl que no et foto un *tiro*, vestruç!

9. Gairebé poèticament, Coromines diu: «No cal dir que la serra de Boumort amb la seva vasta esquenada es deu usar des de mig temps, com gran plana de pasturatges frescos per al bestiar boví [...] oberta al buf glacial dels Pirineus andorrans i centrals, sense cap altre paravent, prou alt com ella, fins a les Comes de Rubió, les recruades de l'hivern abrilenc i magenc hi deuen matar força caps, sorpresos de bella nit pels embats violents de la tramuntana.»

Què dius, boig? A veure si no podré anar pel bosc tranquil. A sobre que soc l'únic que treu les putes cintes... a sobre m'hi hai de jugar la vida? Aneu a caçar als collons, home!

Després de la tensió inicial, per sort la pau va arribar al riuet on érem tots tres al cap de ben poc, perquè el Toni i el Quim són bons amics. Tres volldamms per celebrar-ho.

Et trobes bé, Roc?¹⁰ Estàs molt blanc.

Jo que buscava tranquil·litat... (Això ho vaig pensar, no ho vaig dir. De fet em sembla que no vaig poder obrir la boca una bona estona.)

Em quedaré amb vosaltres, va dir el Toni, que soc massa jove per morí'm. Ja tornaré ademà, i valtri¹¹ vindreu amb mi a treure els llaços grocs, per temptativa d'homicidi. Lazis, que sou uns lazis.

Resseguim la carena després d'una altra ronda i de fer les deuhores¹² amb un bull espectacular. Anem a poc a poc, en atenció al ferit de pedra, jo, fins al prat Montaner, on comencem el camí per les Cornasses que ens ha de dur als boscos del Mas d'Encamp. Diuen que allà

10. Els meus germans es diuen Mar i Gil. Mar, Gil i Roc, tres de tres lletres. Pares estalviadors, o mandrosos com els #INVENTORS de les poblacions cerdanes d'Er, Ur, Llo, Alp, Das, Ger, Lles...

11. «Valtri» no és cap #INVENT del narrador. A Organyà hi ha gent que diu «valtri», «naltri»... Com que viuen en una zona de transició dialectal, hi ha tants caps com barrets («naltri», «naltris», «naltres», «nosaltres», «nosaltres»... per això estan com un llum de.

12. Menjada lleugera que pagesos i ramaders fan o més aviat feien a mig matí. A les sis del matí es matava el cuc amb aiguardent de Valls i no es menjava res més fins a les deuhores. Per veure'n exemples, un apunt que vaig fer el 2008, quan encara existien els blogs: <<https://lovistaire.blogspot.com/2008/09/deu-hores.html>>.

pelarem un porc fer i un cabirol, dinarem als prats i tornarem cap a casa. Tot planejadíssim. Que be.

Al fons de vall hi ha uns magnífics i vastos prats de pastura, una zona que no forma part del parc natural i que, per tant, no està protegida. Mentre baixem puc distingir un ramat que deu descansar. Sembla que torna la tranquil·litat.

Però al cap d'un parell de minuts es va acabar l'alegria a casa del pobre. Em vaig fixar que el Quim mirava avall, al fons, primer com un observador satisfet del seu país, després amb les celles arrufades, tot absort, i finalment amb un posat que feia por. Va tornar a renegar, ara més tremolós que no pas cridaner com abans.

Cagondeu! La mare que em va parir!

Què passe?

Que no ho veus, allà baix?

Sí, el ramat.

Hòstia, va cridar el Toni. No pot ser.

Tots los vidells morts, i les vaques... Què collons ha passat? No dormen cap,¹³ no. Au, baixem, ràpid.

Quan arribem a la plana el panorama és desolador. Les bèsties estan rebotides, com si fossin globus d'aquells que porten la canalla per la festa major, però gegants i esperpèntics, tots amb la llengua fora, blau fúcsia, i amb ulls esbatanats com taronges; no els vaig poder aguantar la mirada ni un segon.

Els han anverenat, ho veus? Mira, tots són a vora dels blocs de sal, i d'aquesta sal només els en donen a l'istiu,

13. «Cap» equival a «pas». És un altre dels trets lingüístics pirinencs que es perden.

que els va molt bé. Es tornen boges d'alegria quan els planten les saleres, i fan carreres per veure quina hi arriba primer... Però ara, que ja som a l'hivern, com qui diu, no té sentit. Els han fotut la sal amb *vereno*, segur. Hem d'avisar els altres, i lo Pepet, i els mossos.

El Pepet és l'amo?

No tinc el seu mòbil. Truco als altres.

No va caldre trucar al Pepet perquè els altres, quan feien marrada cap a on érem nosaltres, el van trobar estirat a terra, panxa amunt, amb el cap mig esberlat i l'escopeta al pit. Tres-cents metres devien separar els dos llocs dels crims.

Dels crims? Dos crims o un? Un crim i un suïcidi? Ningú no gosava dir res. Vam estar en xoc i en silenci uns segons eternals, paralizats, perduts, sense saber què fer, fins que vam decidir trucar als mossos i vam tornar a l'estat d'estupor.

L'atordiment va deixar pas a la ràbia —a Organyà tots són mig parents—, als primers raonaments. No pot ser. Lo Pepet no ho haurie fet mai, això.

Van explicar que tenia problemes econòmics, que mai s'havia recuperat de la mort de la seva dona en una tràgic accident de trànsit a Oliana i que amb prou feines es parlava amb el seu únic fill. Es veu que el fill, el Mateu, no volia agafar les regnes del negoci familiar, no en volia saber res, de les vaques, i el seu pare no podia suportar que preferís treballar a la Taurus amb un sou justet que dedicar-se a la ramaderia.

Però matà's d'aquesta manera no! I menys matar el bestiar. L'han pelat!

Al capvespre el poble n'anava ple. La notícia va córrer a les xarxes i als digitals sense anar més enllà de «Tro-

bats morts un home i el seu ramat a Boumort». I a partir d'aquí, mossos amunt i avall entrant a les cases de veïns propers a la víctima. A mi em van prendre declaració l'endemà. Va ser poca estona perquè, pobre de mi, no podia aportar gaire res sobre indicis, relacions, sospites, etc.

Els dies següents van circular unes quantes històries al voltant d'aquella desgràcia, i em va sobtar que la majoria assumissin que el Pepet «es va llevar la vida» i «es va emportar els animals amb ell», com va dir algú (em va quedar gravat), sobretot perquè cap dels meus acompanyants en aquella «cacera de morts» no creia en el suïcidi, o almenys això és el que havien dit allà dalt.

L'únic possible sospitós de la mort del Pepet era el seu fill. Només el Mateu podia treure profit dels prats, i els mossos eren sabedors que la relació amb el seu pare era dolenta, però tenia una bona coartada perquè feia una setmana que se n'havia anat de vacances a Tenerife, cosa que es va poder demostrar. Pel que van dir, va tornar de seguida de les Canàries i estava fet pols. Ves a saber.

Arribada la primavera, semblava que la tragèdia ja s'havia fos com la neu de Boumort. El cas s'havia tancat sense que la investigació hagués pogut aclarir els fets, si és que calia aclarir res. Els mossos van explicar que el cos no presentava signes de violència i que el tret va seguir la direcció pròpia dels suïcidis, de manual: de la boca a la part posterior del crani. Els mitjans de comunicació van donar per bona la versió del mort-que-m'he-mort i el veïnat va donar carpetada a l'assumpte (sic), tal com van

fer arran del «cas Nadia».¹⁴ El fill del Pepet es va vendre els prats i se'n va anar a viure a Andorra, i a Organyà no va quedar cap familiar del difunt. La normalitat s'imposava als bars i al mercat del diumenge.

Precisament va ser un diumenge quan, al mateix bar on es trobaven els caçadors, vaig anar a fer un cafè de bon matí abans d'anar a plaça. Mig endormiscat, agafo el diari *Segre* i em quedo petrificat.

Titular: «El Doctor Music Festival reapareixerà aquest juliol a Boumort».

Subtítol: «El famós certamen de la Vaca tindrà lloc als prats on van morir un ramader i els seus animals en estranyes circumstàncies».

14. El «cas Nadia Nerea» va trasbalsar l'Alt Urgell i especialment Organyà el 2016. Els pares de la Nadia, que tenia una malaltia estranya, la tricotiodistròfia, van recaptar més d'un milió d'euros en donatius que, després, en cap cas no van anar a parar als tractaments de la nena, segons alguns mitjans.